

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kolláth György ügyvéd által képviselt ... Közhazsnú Alapítvány (felperes címe) felperesnek - a Dr. Décsy Ügyvédi Iroda által képviselt Nemzeti Erőforrás Minisztérium (1055 Budapest, Szalay u. 10-14.) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 7.P.21.840/2006/82. számú ítélete ellen a felperes által 83. és az alperes által 84. sorszám alatt benyújtott fellebbezések folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és a felperes keresetét teljesen elutasítja. Az alperest a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltség térítése alól mentesíti, és a felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltség összegét 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forintra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az alperesnek 500.000 (ötszázezer) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes módosított keresetében 33.148.437 forint és ezen összegből 23.090.289 forint után 2003. június 14. napjától, 4.156.865 forint után 2004. június 16. napjától, 2.659.066 forint után 2005. június 16. napjától, 2.208.300 forint után 2006. június 17. napjától, 766.750 forint után 2007. június 16. napjától és 267.167 forint után 2008. június 14. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat és perköltség megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése, illetve 339. §-ának (1) bekezdése alapján.

Előadta, hogy az oktatási miniszter 2002. augusztus 30. napján meghozott 31.813-2/2002. számú közigazgatási határozatával elutasította a felperes által fenntartott ... Alapítványi Általános Iskola közoktatási információs rendszerbe történő felvételét és az OM azonosító kiadása iránti kérelmét. A határozat indoklása szerint az elutasításra azért került sor, mert a Megyei Közigazgatási Hivatal 03-4688/6/2002. határozatával megsemmisítette az iskola működését engedélyező 2052/2002. számú elsőfokú határozatot. A határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perben a Legfelsőbb Bíróság Kfv.III.37.871/2003/4. számú ítéletével - az elsőfokú ítéletet és - az alperes határozatát hatályon kívül helyezve új eljárást rendelt el. A határozat megállapította, hogy a miniszter a hatáskör elvonásával hozott határozatot, mert az Áe. 94. §-ának (2) bekezdése alapján csak másodfokon járhatott volna el. A hatáskörrelvonás megfosztotta a kérelmezőt attól, hogy fellebbezési jogát gyakorolja. Érdemben pedig megállapította, hogy nem a kérelem elutasításának, hanem az Áe. 37. §-ának (1) bekezdése alapján az eljárás felfüggesztésének lett volna helye, mert a működési engedély kiadása iránti eljárás a felügyeleti intézkedés mellett is folyamatban volt. Álláspontja szerint a Legfelsőbb Bíróság határozata az alperes jogellenes magatartását igazolja.

A felperes jogellenes magatartásként hivatkozott továbbá arra is, hogy az alperes felügyeleti jogkörében eljárva is mulasztott, mert a Megyei Közigazgatási Hivatal jogsértő határozatával szemben felügyeleti intézkedést nem tett, sőt kieroszakolta, hogy a Megyei Közigazgatási Hivatal jogsértő határozatot hozzon. Az alperes politikai megfontolásból mindent megtett annak érdekében, hogy az alapítványi iskola ne működhessen. Ez a valódi, iskola bezáratási szándék magából az alperesi határozat indokolásából kiderül. A Megyei Közigazgatási Hivatal jogsértő határozatával szemben benyújtott ügyészi óvást ezért az alperes nem is bírálhatta volna el. Jogellenes magatartásként hivatkozott arra is, hogy a határozat kézbesítésére szabálytalanul, faxon és elkésve került sor, mert az iskola a 2002/2003-as tanévet már megkezdte, így a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (a továbbiakban Kt.) 102. §-ának (2) bekezdése alapján megszüntetésére nem kerülhetett volna sor, mert a határozat jóhiszeműen szerzett jogokat sértett. A felperes álláspontja szerint az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben jelentős kár érte abból, hogy az iskola a 2002/2003-as tanévben nem működhetett és az iskolával szembeni alaptalan kifogások miatt 25 beiratkozott tanuló a tanulmányait az iskolában nem folytatta. Az okozati összefüggést a felperes a határozat tartalmából megállapítható valós cél alapján látta fennállónak. Kárát abban a vagyoni előnyben jelölte meg, amelytől az alperes intézkedése miatt elesett. A bevételkiesés álláspontja szerint megfelel a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése alapján érvényesíthető kárnak. A kár összegét az általa beszerezett K. R. által készített szakértői véleményre alapozta a 71-l. beadványában előadottak szerinti korrekcióval.

Az alperes a kereset elutasítását kérte és perköltséget igényelt. Vitatta a felperesi kereset jogalapját és összegét is. A jogalap körében az okozati összefüggés és a felróhatóság hiányára hivatkozott. Az volt az álláspontja, hogy a Legfelsőbb Bíróság csak alaki okból találta az alperes határozatát jogsértőnek, de annak érdemét nem vizsgálta. A Legfőbb Ügyészség viszont elismerte, hogy az azonosító kiadására

nem volt jogszabályi lehetőség, mert az OM azonosító kiadására csak jogerős működési engedély csatolása esetén lett volna lehetőség a 20/1997. (II. 17.) Korm. rendelet 12/A. §-ának (3) bekezdés c) pontja szerint. A Legfelsőbb Bíróság által megállapított hatáskörelvonás ezért a kár bekövetkezésével okozati összefüggésben nincs. (BH 2000/400.) Az OM azonosító hiánya önmagában nem is akadályozta volna az alapítványi iskola működését, ilyen jogszabályt felperes nem tudott megjelölni, Tóth Ibolya igazgatónő tanúvallomása pedig az alperesi előadást támasztotta alá. Az iskola nem az azonosító hiánya, hanem a működési engedély hiánya miatt nem működhetett. Az eljárás felfüggesztésére elvileg sor kerülhetett volna, de felfüggesztő határozat meghozatala esetén sem lett volna az iskolának működési engedélye, ezért tevékenységét nem kezdhette volna meg. A Megyei Közigazgatási Hivatal határozatát már eleve felügyeleti jogkörben hozta meg, ezért az alperes felügyeleti jogkörben már nem intézkedhetett. A Kt. 102. §-ának (9) bekezdése a fenntartóra állapít meg szabályokat, amely a felügyeleti jogkörben eljáró szervre nem vonatkozik, ezért a határozat kézbesítése a perben irreleváns. A Megyei Közigazgatási Hivatal határozatának megsemmisítésére nem került sor, annak bírósági felülvizsgálatát a felperes nem kérte, ezért nem állíthatja és jelen perben nem is vizsgálható, hogy a határozat jogsértő volt-e. Azt pedig a felperes semmivel nem igazolta, hogy az alperes volt az, aki a Megyei Közigazgatási Hivatal 03-4688/6/2002. számú határozatát kieroszakolta. Az volt az álláspontja, hogy a bevételkiesés kár nem lehet, mert azt a költségekkel csökkenteni kell a káronszerzés tilalmára figyelemmel. Vitatta, hogy 25 tanuló az alperes jogellenes magatartása miatt távozott volna az iskolából, mert az Önkormányzat 199/2002. (IX. 17.) számú határozata a távozásokat más okokra vezette vissza. A szakértői véleményeket sem fogadta el, mert a felperes által megtakarított költségek meghaladják az elmaradt támogatások és értékcsökkenés mértékét.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 20.391.531 forintot, valamint ezen összeg után 2007. január 1. napjától a kifizetés napjáig járó a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező késedelmi kamatot. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 645.000 forint perköltséget. Az alperest pedig arra kötelezte, hogy a felperesnek fizessen meg 1.417.000 forint perköltséget. Megállapította, hogy az illetéket az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság az alperes felelősségét a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján vizsgálta és megállapította, hogy a szükségképpen feltételek - jogellenes magatartás, kár, okozati összefüggés - bizonyítása a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a felperest terhelte. Rögzítette, hogy az alapítványi iskola rendelkezett működési engedéllyel mindaddig, amíg a Megyei Közigazgatási Hivatal 03-4688/6/2002. számú határozatával azt meg nem semmisítette. A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény végrehajtására kiadott 20/1997. (II. 13.) Korm. rendelet 12/A. §-ának (5) bekezdése szerint akként rendelkezik, hogy a közoktatási intézmény nyilvántartásba vételét az Oktatási Minisztérium végzi, amely működési engedély hiányában nem adható ki. Az alperes azonban a határozatát a Legfelsőbb

Bíróság Kfv.III.37.871/2003/4. számú ítéletének indokolása szerint hatáskörelvonással hozta meg, amely miatt az Áe. szabályai szerinti jogorvoslat lehetősége nem volt biztosított. Az elutasítás sem volt megalapozott, mert felügyeleti intézkedés folytán a működési engedély kiadása iránti eljárás folyamatban volt. Ezért az alperesnek az eljárást az Áe. 37. §-ának (1) bekezdése alapján fel kellett volna függeszteni.

Rögzítette, hogy a határozat kézbesítésére fax útján 2002. augusztus 30-án 13 óra 51 perckor került sor, a postai átvételre pedig szeptember 2-án került sor. Amennyiben az alperes a soron kívüli kézbesítésre vonatkozó kötelezettségének eleget tesz, akkor a tanév megkezdése előtt a kézbesítés megtörténhetett volna, és az iskola szükséges intézkedéseket megtehetette volna. Minderre tekintettel megállapította, hogy az alperes felelőssége a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése folytán alkalmazandó 339. §-ának (1) bekezdése alapján fennáll, mert kárt okozott a felperesnek azon felróható magatartásával, hogy a folyamatban lévő egyéb eljárást figyelmen kívül hagyta és annak jogerős befejezéséig az eljárást nem függesztette fel.

A kár összege tekintetében a szakértői vélemény megállapításaiból kiindulva úgy foglalt állást, hogy a 2002/2003., 2003/2004. és 2004/2005-ös tanévben az iskola működésének hiányából és az oktatási tevékenység elmaradása miatt 25 diák eltávozásából 15.526.000 forint bevételkiesés bekövetkezett. Ez az összeg azonban 19.400.000 forintra nő az egyéb támogatások elmaradása miatt (kiegészítő szakértői vélemény 20. oldal). A kár összegét növelte a szakértő által kimunkált 1.016.000 forint értékcsökkenés is. A szakértő ezen megállapítást azonban az alperes nyilatkozatára figyelemmel korrigálta és a tényleges kárösszeget 20.391.531 forintban állapította meg. Mivel a felperes a 2005/2006., 2006/2007. és 2007/2008-as tanévre vonatkozó bizonyítékot nem csatolt, ezért ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította azzal a megjegyzéssel, hogy ezekben a további években a megfelelő tanulólétszám egyéb úton biztosítható, ezzel pedig a kár elhárítható lett volna.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mindkét fél fellebbezett.

A felperes fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását és 33.150.703 forintra felemelt keresete alapján kérte az alperes marasztalását, valamint I. és II. fokú perköltséget igényelt. Másodlagosan a jogalapi döntés helybenhagyása mellett a kár mértékére és kiszámítására vonatkozóan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

Az volt az álláspontja, hogy a jogalap kérdésében az elsőfokú bíróság megalapozott döntést hozott, bár nem az alperes által elkövetett valamennyi jogszabálysértést állapította meg, mert a semmis határozaton felül az alperes további anyagi és eljárásjogi szabálysértést követett el. Az alperes tevőleges és mulasztásos jogsértéseit együttesen jogellenes iskola bezáratásként értékelte. A minisztériumi jogsértés célzatos, hibás politikai bázisú volt, mert szegregáció nem valósult meg, de az elsőfokú bíróság helyesen közjogi alapjaiban és magánjogi kihatásaiban vizsgálta az ügyet. Továbbra is kifogásolta a határozat kézbesítését, amely a jegyző útján elkéssetten történt meg. Az okozati összefüggés fennállásának megállapítását

is megalapozottnak találta a bizonyítás anyagára figyelemmel, csupán a kár összegének megállapítását kifogásolta, amelyet bizonyos szempontból következetlennek, egyes vonatkozásában pedig hibásnak minősített. Ezért a Pp. 235. §-ának (1) bekezdésére hivatkozással csatolta K. R. szakértő kiegészítő szakértői véleményét, amely álláspontja szerint alapul szolgálhat a kár teljes összegének megállapításához a perben kirendelt K. A. I. szakértő álláspontjával szemben. A szakértő ugyanis nem tudott elszakadni könyvelői szemléletétől, ezért nem látszott valós esély a szakértő igénybevételével a kár összegének tisztázásra, bár a K. féle kárszámítást nem illette valós kritikával. A valódi vitát jelentő kimenőkifutó rendszerű kárszámítását a kiegészítő szakértői vélemény megfelelően elvégzi, ezért a bíróság döntéséhez megfelelő alapul szolgálhat. Vitatta az értékcsökkenés miatti levonás megalapozottságát és az elsőfokú bíróság által megállapított kamatfizetés kezdő időpontját, mert a kár döntő része már a 2002/2003-as tanév végén bekövetkezett. Tévesnek minősítette, hogy a 2005/2006-os tanévtől kezdődően a tanulólétszám csökkenését nem lehetne figyelembe venni, és azt is, hogy ebben a vonatkozásban a szakértő kirendelését ne kérte volna. Összességében az volt az álláspontja, hogy az általa csatolt bizonyítékok Pp. 206. §-ának (1) bekezdése szerinti mérlegelésével a teljes kárról döntené lehet.

Az alperes elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján. Másodlagosan a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján az ítélet megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérte, valamint a felperes perköltségben történő marasztalását.

Az ítélet hatályon kívül helyezését arra hivatkozással kérte, hogy a támadott határozatot a másodfokú közigazgatási szerv hozta, ezért álláspontja szerint a másodfokú közigazgatási szerv perbenállása nélkül az eljárás nem lett volna lefolytatható. Hivatkozott arra is, hogy a tényállás további tisztázása miatt is szükséges az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése.

Az érdemi elutasítás körében arra hivatkozott, hogy a kártérítési felelősség megállapításához szükséges feltételek az alperes esetében hiányoznak. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a felelősség megállapítása körében egyáltalán nem foglalkozott az alperes elsőfokú eljárás során előadott érveivel, indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Egyáltalán nem indokolta meg, hogy miért nem tulajdonított jelentőséget az alperes azon védekezésének, amely szerint jogszerű eljárásban hozott felfüggesztésről szóló határozat sem születhetett volna meg olyan időpontban, hogy a 2002/2003-as oktatási év elkezdődhessen. Nem nyert az sem bizonyítást, hogy az OM azonosító lenne a működés megkezdésének feltétele, ezzel szemben a Kt. 79. §-ának (1) bekezdése alapján a működési engedély léte a működés megkezdésének feltétele. Az volt az álláspontja, hogy a jogalap körében az alperesi érvelés megalapozott volt, az elsőfokú bíróság ítélete pedig jogsértő, mert olyan jogellenes magatartásra alapította döntését, amely nyilvánvalóan nem áll okozati összefüggésben a felperes által megjelölt és kárként értelmezett bevételkieséssel, másrészt nem vette figyelembe a működési engedély hiányát, amely az oktatási tevékenység megkezdésének egyértelmű jogszabályi akadálya volt. Alperes vitatta az elsőfokú bíróságnak a kár összegével kapcsolatos álláspontját is. Az volt az álláspontja, hogy mivel a 2002/2003-as tanévre a tervezett

kiadások összege milliós nagyságrenddel meghaladja a követelés összegét, ezért a káronszerzés tilalma is vizsgálendő, ha a bíróság nem fogadja el az alperes jogalapra vonatkozó érveit. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság kizárólag a kirendelt szakértő számait vette figyelembe, de az alperes ezzel kapcsolatos érveiről említést sem tett, és figyelmen kívül hagyta azt is, hogy a szakértő sem az alperes magatartásában látta a kár bekövetkezésének okát. A felperes által a fellebbezési szakban csatolt szakértői vélemény álláspontja szerint a Pp. 235. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel bizonyítékként nem vehető figyelembe, mert a felperesnek lehetősége lett volna a kirendelt szakértő szakvéleményének kiegészítését kérni.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében a miniszter perbenállására vonatkozó alperesi álláspontot hibásnak minősítette, amely hatályon kívül helyezésre nem ad okot. Az okozati összefüggés körében az alperessel szemben arra hivatkozott, hogy direkt okozatosság áll fenn a semmis határozat és az iskolaév elmaradása között. Nem a hatósági nyilvántartás hiánya volt ugyanis az intézkedés értelme, ezért a kárfelelősség sem ehhez tapad, hanem a betiltás céljához, módjához és következményéhez. Azt elismerte: nem volt bizonyítható, hogy az alperesnek tevőlegesen köze volt a működési engedélyt megsemmisítő határozat meghozatalához, de álláspontja szerint az alperes felelősségét a felügyeleti intézkedés elmulasztása is megalapozza. Az összegszerű kárigényt pedig a kiegészítő szakértői vélemény megalapozza.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben vizsgálta felül, mert annak fellebbezéssel nem érintett, első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt (Pp. 228. § (4) bekezdés).

A fellebbezések érdemi elbírálása előtt eljárási kérdéseket kellett vizsgálni. A bíróság nem osztotta az alperes azon álláspontját, hogy a felperes által csatolt szakértői vélemény a perben ne lenne értékelhető. Ennek elvi lehetősége a Pp. 235. § (1) bekezdésének utolsó fordulata alapján fennállt, mert a felperes által csatolt szakvélemény, mint új bizonyíték az elsőfokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására irányult.

Az alperes fellebbezési érvelésével szemben a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a Pp. 252. §-ának (2) és (3) bekezdése alapján sem látott okot. Eljárási szabálysértésre alapított hatályon kívül helyezésre ugyanis akkor kerülhet sor, ha az eljárási szabálysértés miatt az eljárás megismétlésére is szükség van. Az alperes megalapozottan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 221. §-ának (1) bekezdése alapján fennálló indokolási kötelezettségének nem tett eleget, mert az okozati összefüggés fennállásának megállapítása körében az ítélet indokolást nem tartalmaz, de ez olyan hiányosság, amelyet a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése alapján a másodfokú bíróság pótolhat. A perbenállás hiánya csak akkor eredményezhetné az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, ha kötelező perbenállás esete állna fenn, de erről nincs szó. A felperes keresete közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésére irányul, amely kárért a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése alapján az alperes tartozik felelősséggel, függetlenül attól,

hogyan a minisztérium, vagy a miniszter járt-e el. A miniszter, mint másodfokú közigazgatási szerv - és nem a tisztséget betöltő természetes személy - a polgári perben nem is rendelkezik perbeli jogképességgel, perképessége csak a közigazgatási perekben van. A Megyei Közigazgatási Hivatal döntésének vizsgálatához perbenállása szükségtelen, mert e kérdés az alperessel szembeni felelősség vizsgálatánál az okozati összefüggés körében ítélandó meg. A döntéshez szükséges releváns tényállás tisztázott, további bizonyítás szükségtelen, ezért a Pp. 252. §-ának (3) bekezdése alapján sem kerülhet sor az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére.

A felperes fellebbezése alaptalan, az alperes fellebbezése alapos.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal egészíti ki, hogy az alperes 2003. július 23-án kelt 25086-4/2003. számú határozattal a ... Alapítványi Általános Iskola bejelentkezését a közoktatási információs rendszerbe elfogadta és az OM azonosítót kiadta. A Legfelsőbb Bíróság Kfv.III.37.871/2003/4. számú ítéletével elrendelt új eljárásban az alperes 2004. június 23-án hozott 20.777-1/2004. számú határozattal megállapította, hogy az intézmény a 2003. évi eljárásban megkapta az OM azonosítót, a kérelem ismételt elbírálására nincs szükség. Megállapította azonban a rendelkező részben azt is, hogy a megsemmisített határozat kiadásának időpontjában az OM azonosító kiadásának és a közoktatási információs rendszerbe történő felvételnek a jogszabályi feltételei nem álltak fenn.

A kiegészített tényállás mellett a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság döntésével csak részben értett egyet, jogi indokait pedig jelentős részben nem osztotta.

Azt az elsőfokú bíróság is helyesen állapította meg, hogy az alperes felelőssége a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése alapján vizsgálendő. A Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése azonban nem önálló jogalap, mert csak a felelősség megállapításának különös feltételeit határozza meg, amelyekhez a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdésében írt általános feltételek szükségképpen kapcsolódnak. E jogalap azonban annyiban mégis speciális, hogy amíg a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése körében minden károkozás jogellenes, addig a közigazgatási jogkörben okozott kár körében a jogellenesség megállapításához az szükséges, hogy igazolható legyen, a hatóság a rá vonatkozó eljárási vagy anyagi jogszabályokat megsértette, mulasztásával, tevékenységével vagy határozatával. A jogellenes magatartás megállapíthatósága azonban a felelősség megállapításához nem elegendő, mert a kártérítés nem a jogsértés szankciója, a felelősség megállapításához az is szükséges, hogy a jogsértéssel okozati összefüggésben kár következzen be. Azzal a felperesi állásponttal, hogy az alperesi jogelőd ártó szándékkal eredményesen akadályozta meg az alapítványi iskola működését, a polgári jogi felelősségi rendszer nem tud mit kezdeni, ha az alperesre vonatkozó jogszabályok megsértésével okozati összefüggésben bekövetkezett kárt a felperes nem tud bizonyítani. A speciális és általános feltételek ugyanis konjunktívak, bármelyik hiánya a kereseti kérelem

elutasítását eredményezi. A fenti szempontok alapján vizsgálva a felperesi tényállításokat a következőket lehetett megállapítani.

A Legfelsőbb Bíróság ítélete igazolja, hogy az OM azonosító kiadása iránti és a központi informatikai rendszerbe történő felvételi eljárásban az alperes hatáskör hiányában hozott határozatot, amelyre nem kerülhetett volna sor, mert a működési engedély kiadása iránti eljárásra figyelemmel az eljárást fel kellett volna függeszteni. Ebben a vonatkozásban a határozat jogellenessége nem vitatható, de ez a jogsértés nincs okozati összefüggésben a tanév elmaradásával. A kuratórium elnöke 2002. szeptember 3-án az alperesnek írt levelében (70/F/3.) még maga is elismerte, hogy az iskola a működési engedély hiánya miatt nem működhet, az OM azonosító hiánya miatt csak bizonyítványok kiadására nem kerülhetne sor. Az iskola működését tehát nem az alperes támadott határozata akadályozta meg, hanem a működési engedély hiánya (Kt. 79. § (1) bekezdés).

Az alperes támadott határozatának indokolásában szereplő azon figyelmeztetés, hogy az iskola működési engedély hiányában a működést nem kezdheti meg, nem érdemi döntés, hanem csak tájékoztatás, és a szükséges intézkedések megtételére történő felhívás, amely nem értelmezhető az iskola bezáratásaként. A Legfelsőbb Bíróság által megállapított jogsértések vonatkozásban tehát az okozati összefüggés hiánya igazolt, a bezáratásra vonatkozó érdemi döntés hiányában pedig a jogellenes magatartás hiányzik. A Legfelsőbb Bíróság ítélete nem érdemi döntés volt, hanem a közigazgatási határozat hatályon kívül helyezése és új eljárás lefolytatására utasítás volt. A közigazgatási eljárás pedig a központi információs rendszerbe való felvétel és az OM azonosító kiadása iránti eljárásban a 20.777-1/2004. számú határozattal fejeződött be, amely megállapította, hogy a megsemmisített határozat kiadásának időpontjában az OM azonosító kiadásának feltételei nem álltak fenn. E határozattal szemben jogorvoslással senki nem élt, amely szintén azt igazolja, hogy a jogszabályok helyes alkalmazása mellett sem kerülhetett volna sor az OM azonosító kiadására, vagyis az okozati összefüggés ez okból is hiányzik. Erre figyelemmel megalapozottan hivatkozott az alperes arra is, hogy a határozat kézbesítésének időpontja irreleváns.

A felperes jogellenes magatartásként hivatkozott azonban arra is, hogy az alperesnek észlelnie kellett volna: a Megyei Közigazgatási Hivatal működési engedélyt megsemmisítő határozata jogszabályt, jóhiszeműen szerzett jogokat sért, de azt nem adta elő, hogy ez az alperes részéről milyen intézkedést tett volna szükségessé. A korábban kifejtettek szerint a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség körében csak jogszabályban előírt kötelezettség megszegése lehet jogellenes magatartás, ezért a felügyeleti intézkedés elmulasztása körében is ki kellene tudni mutatni olyan jogszabályi rendelkezést, amely szerint a felügyeleti intézkedés kötelező. Az akkor hatályos államigazgatási eljárásról szóló 1957. évi IV. törvény 71. §-ának (1) bekezdése határozza meg a felügyeleti intézkedés fogalmát, amely szerint: ha a közigazgatási szerv határozata jogszabályt sért, a felettes közigazgatási szerv a határozatot megváltoztathatja és megsemmisítheti és az ügyben eljáró szervet új eljárásra utasíthatja. E megfogalmazásból következik, hogy a felügyeleti intézkedés megtétele a felettes szervnek nem jogi kötelezettsége, és

az is, hogy: ha a felügyeleti intézkedés törvénysértő, akkor sincs lehetőség újabb felügyeleti intézkedés keretében azt megsemmisíteni. Ha a felügyeleti intézkedés jogi kötelezettség lenne, akkor sem lehetne csak a határozatot megsemmisíteni, hanem az eljáró szervet új eljárásra kell utasítani. Ezen felül az alperes a felperes által törvénysértőnek minősített határozatot 2002. augusztus 30-án kapta meg, olyan jogszabályi rendelkezés pedig nincs, hogy a közigazgatási szerv a tudomására jutás napján, azonnal köteles lenne a felügyeleti intézkedés megtételére. Ha pedig nem jogellenes magatartás, hogy az alperes a közigazgatási hivatal határozatával szemben nem intézkedett, akkor a határozatot a saját döntésénél nem hagyhatta figyelmen kívül. Azt a felperes is elismerte, hogy a perben nem nyert bizonyítást, hogy a közigazgatási hivatal határozata az alperes nyomására született volna. Ennek bizonyítása esetén sem lehetne ez az alperes jogellenes magatartása, mert a határozat tartalmáért a határozatot hozó szerv felel, függetlenül attól, hogy milyen okok motiválták a határozat meghozatalakor. A felelősség megállapítására csak azzal szemben kerülhet sor, aki a jogszabálysértő határozatot hozta, de a felelősség szempontjából annak indoka már közömbös. Erre figyelemmel a közigazgatási hivatal határozatának jogellenességét akkor sem lehetne az alperesnek betudni, ha az bizonyított lenne. Mindezekre figyelemmel az alperes terhére a felügyeleti intézkedés elmulasztása kapcsán jogellenes magatartás nem állapítható meg, az egyéb jogellenes magatartások vonatkozásában pedig hiányzik a felperes által megjelölt kárral való okozati összefüggés. Erre figyelemmel az alperes felelőssége nem állapítható meg, mert bármely konjunktív feltétel hiánya a felelősség megállapítását kizárja.

Jogalap hiányában a Fővárosi Ítéltábla arra csak utal, hogy a kár, elmaradt vagyoni előny nem lehet elmaradt bevétel, csak elmaradt haszon. Az elmaradt haszon a 2002-2003 évre vonatkozóan az elmaradt összes bevétel és az elmaradt összes kiadás különbözeteként írható le, amelynek szinte teljes bizonyossággal be kellett volna következnie. A felperes által felkért magánszakértő viszont nem ezt a számítási metodikát követte - igaz a felperes nem is ezt kérte tőle -, ezért a kár összegének megállapítására nem lenne alkalmas. A szakértői vélemény alapján a kár akkor lenne bizonyított, ha valamennyi bevétel és kiadás elszámolása mellett a szakértő pozitív eredményt tudott volna kimutatni. Ehhez azonban a felperes a szükséges adatokat nem szolgáltatva eltérő jogi álláspontja miatt. A kár összegének megállapításánál ezért csak a 2002-2003 év költségvetés adataiból lehetne kiindulni. A költségvetés ugyan pozitív eredménnyel számolt, de ezt lerontja, hogy a szakértői vélemény szerint a tényleges bevétel jóval alacsonyabb összeg volt, mint amivel a felperes számolt, arra pedig nincs adat, hogy a valós költségek hogyan alakultak volna. Ha a költségek a tervezettnél megfelelően alakultak volna, és a bevételek megfeleltek volna a szakértői véleményben meghatározott összegnek, akkor viszont pozitív eredményt nem lehet megállapítani. Ezt a megállapítást valószínűsíti, hogy az első tanév valós adatai veszteséget mutatnak. Ahhoz pedig, hogy a következő évek elmaradt hasznát meg lehessen állapítani, elengedhetetlen lett volna az eltávozott tanulók számának megállapítása, ezen belül pedig a távozás okának felderítése. A felperesi előadástól eltérően ugyanis az iskola igazgatója szerint 18 tanuló távozott az iskolából az alperes eljárása miatt. A Képviselő-testület

2002. szeptember 19-án hozott 199/2002. (IX. 17.) számú határozata 19 tanuló távozását más okokra vezette vissza. Azt pedig még a felperes is előadta, hogy a médiahírek hatására 7 gyerek már a tanévnnyitón sem jelent meg, pedig akkor még nem is tudhattak az alperes határozatáról. Erre figyelemmel az sem bizonyított, hogy az alperes magatartásának betudható okból hány tanuló nem tért vissza az alapítványi iskolába, holott ez az elmaradt haszon számítása szempontjából meghatározó jelentőséggel bírna, ha jogalap fennállása mellett a kár összegét is vizsgálni kellene.

A kifejtettekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta és a felperes keresetét jogalap hiányában teljesen elutasította. Az alperesi fellebbezés eredményessége folytán az alperes pernyertes lett, ezért mentesíteni kellett a felperesnek fizetendő perköltség térítése alól, és a felperest kellett kötelezni a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján az alperes perköltségének megfizetésére. Az alperesnek járó perköltség a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdés b) pontja alapján megállapított ügyvédi munkadíjból + áfából áll.

A másodfokú perköltség összegét a Fővárosi Ítéltábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (5) bekezdésére figyelemmel, de a (6) bekezdés alapján mérsékelt összegben határozta meg, a másodfokú eljárás munkaidő szükségletére figyelemmel.

A felperes illetékmentessége folytán a le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2011. február 10.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.
előadó bíró

Dr. Magosi Szilvia s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: